

OPSA SENIOR FASE

OPSA Graad 8 Kwartaal 3 Reeks A Werksafbakening

CAPS-gebaseerde hersieningsomvang vir ouers

Doel van hierdie afbakening

Hierdie dokument gee 'n ouer-vriendelike afbakening van die Kwartaal 3-werk wat in OPSA se Reeks A-assessering vir Graad 8 verteenwoordig word. Die assesseringsvorm en puntestruktuur volg OPSA se Senior Fase Reeks A-model; die werksinhoud hieronder is op die CAPS Kwartaal 3-inhoud en vaardighede gebaseer. Gebruik die leerder se OPSA Kwartaal 3-aktiwiteite, notas, werkboeke en leesmateriaal as die primêre hersieningsbron.

Belangrike taal- en kunsnota

Die leerder voltooi slegs sy/haar geregistreerde Huistaal (AHT of EHL) en Eerste Addisionele Taal (AEAT of EFAL). Begrips- en luistertekste kan nuwe/onbekende tekste wees. Vir Skeppende Kunste kies die leerder TWEE kunsvorme uit Dans, Drama, Musiek en Visuele Kunste en berei slegs die twee gekose dissiplines voor.

Taak	Vak	Assesseringsvorm	Punte
Taak 1	Huistaal - AHT of EHL	Mondeling/lees + skryf + vraestel	100
Taak 2	Eerste Addisionele Taal - AEAT of EFAL	Mondeling/lees + skryf + vraestel	100
Taak 3	Wiskunde	Een geïntegreerde vraestel	100
Taak 4	Natuurwetenskappe	Teorie 70 + praktiese ondersoek 30	100
Taak 5	Sosiale Wetenskappe	Geskiedenis 50 + Geografie 50	100
Taak 6	Tegnologie	Mini-PAT 70 + teorie 30	100
Taak 7	EBW	Projek/gevalstudie + beheerde toets	100
Taak 8	Skeppende Kunste	Twee gekose kunsvorme	100
Taak 9	Lewensoriëntering	Projek 70 + PET 30	100
	TOTAAL		900

1. Huistaal - AHT / EHL (100)

Assesseringsdele: Mondeling: dialoog/aanbieding/storievertelling (15); voorbereide lees (15); beskrywende OF beredenerende opstel (20); informele brief OF dialoog (10); begripstoets (20); taalgebruik in konteks (20).

Werk om te hersien:

- Luister en praat deur dialoog, aanbieding of storievertelling; organiseer idees, gebruik toepaslike register en reageer sinvol op vrae.
- Voorbereide lees met korrekte uitspraak, tempo, frasering, volume, oogkontak en uitdrukking.

- Leesbegrip van nuwe tekste: hoofgedagte, ondersteunende besonderhede, doel, gehoor, afleiding, feit/mening, toon, betekenis uit konteks en visuele geletterdheid.
- Taal in konteks: woordeskat, spelling, leestekens, woord- en sinsvlakstrukture, redigering en die spesifieke Kwartaal 3-grammatika van AHT/EHL.
- Skryf een beskrywende of beredenerende opstel met duidelike inleiding, ontwikkeling en slot; beplan, konsep, hersien en redigeer.
- Transaksionele skryfwerk: informele brief of dialoog; korrekte formaat, toon, register, paragrafering en doel.

Belangrik: Die presiese spelling, grammatika, woordtellings en taalreëls verskil tussen AHT en EHL. Hersien die leerder se eie Kwartaal 3-taalwerk.

2. Eerste Addisionele Taal - AEAT / EFAL (100)

Assesseringsdele: Mondeling: dialoog/aanbieding/storievertelling (15); voorbereide lees (15); beskrywende OF beredenerende opstel (20); informele brief OF dialoog (10); begripstoets (20); taalgebruik in konteks (20).

Werk om te hersien:

- Neem deel aan 'n dialoog, kort aanbieding of storievertelling met verstaanbare taal, logiese volgorde en gepaste woordeskat.
- Lees 'n voorbereide teks hardop met toepaslike tempo, uitspraak en uitdrukking.
- Leesbegrip: vind hoofgedagte/besonderhede, orden inligting, maak eenvoudige afleidings en interpreteer visuele tekste.
- Hersien Kwartaal 3-spelling, leestekens, woordeskat, sinstrukture en die spesifieke AEAT/EFAL-taalwerk.
- Skryf 'n beskrywende of eenvoudige beredenerende opstel volgens die FAL-woordtelling; ondersteun 'n standpunt met redes waar toepaslik.
- Skryf 'n informele brief of dialoog in die korrekte formaat en register.

Belangrik: Die presiese woordtellings en taalstrukture verskil tussen AEAT en EFAL en moet op die toepaslike CAPS-taalvlak voorberei word.

3. Wiskunde (100)

Assesseringsdele: Een geïntegreerde Kwartaal 3-vraestel uit 100.

Werk om te hersien:

- Gewone breuke: optel, aftrek, vermenigvuldig en deel; gemengde getalle; omgekeerde getalle; kwadrate/kubusse en wortels waar toepaslik.
- Persentasies en omskakeling tussen gewone breuke, desimale breuke en persentasies.
- Desimale breuke: rangskik, afrond en voer die vier basiese bewerkings uit, insluitend deling.
- Pythagoras se stelling: herken regte driehoeke, bereken ontbrekende sylengtes en pas die stelling in konteks toe.
- Oppervlakte en omtrek van vierkante, reghoeke, driehoeke en sirkels; gebruik pi en verdeel saamgestelde figure waar nodig.
- Oppervlakte en volume van kubusse, reghoekige prisma's en driehoekige prisma's; toepaslike eenhede en omskakelings; kapasiteit waar toepaslik.
- Datahantering: versamel/organiseer data; gemiddelde, mediaan, modus, omvang en uitskieters; tabelle/stam-en-blaar; staaf-/dubbelstaaf-/histogram-/sirkel-/gebroke lyn-grafieke; interpretasie en moontlike vooroordeel/foute.
- Probleemoplossing: wys berekenings en redenasie. Geen sakrekenaar in die OPSA Reeks A-vraestel nie.

4. Natuurwetenskappe (100)

Assesseringsdele: Teorie-vraestel 70 + praktiese ondersoek/taak 30.

Werk om te hersien:

- Statiese elektrisiteit: lading, aantrekking/afstoting en eenvoudige voorbeelde van elektrostatiese verskynsels.
- Elektriese stroombane: komponente, stroom, selle/batterie, weerstand en die effek van veranderinge in 'n stroombaan.
- Serie- en parallelsakeling: basiese verskille en wat met stroom/helderheid gebeur in eenvoudige stroombane.
- Effekte van elektriese stroom: verhitting, magnetiese effek en praktiese toepassings waar dit in die Kwartaal 3-werk voorkom.
- Sigbare lig: ligbronne, weerkaatsing, absorpsie, deursigtige/deurskynende/ondeursigtige materiale.
- Weerkaatsing en breking; eenvoudige straaldiagramme/voorbeelde en hoe lig van rigting verander.
- Praktiese ondersoek: voorspelling, veranderlikes, veilige stroombaan/ondersoek, meting/waarneming, tabel/grafiek waar toepaslik, gevolgtrekking en evaluering.

Belangrik: Die praktiese deel beoordeel prosesvaardighede sowel as resultate. Gebruik slegs veilige, laerisiko-toerusting en geen gevaarlike hoofstroom-elektrisiteit nie.

5. Sosiale Wetenskappe (100)

Assesseringsdele: Geskiedenis-taak 50 + Geografie-projek 50.

5.1 Geskiedenis

- Die Stormloop om Afrika in die laat 19de eeu.
- Europese motiewe vir kolonisasie: ekonomiese, politieke en strategiese redes; nuwe tegnologie en mededinging.
- Die Berlynse Konferensie en verdeling van Afrika.
- Voorbeelde van koloniale verowering en Afrika-weerstand; verskillende reaksies op Europese uitbreiding.
- Gevolge van kolonialisme vir grond, arbeid, politieke mag, ekonomie en gemeenskappe.
- Bronvaardighede: kaarte, spotprente, foto's, uittreksels en statistiek; vergelyk standpunte, identifiseer doel/vooroordeel en skryf 'n historiese paragraaf.

5.2 Geografie

- Nedersettings: landelike en stedelike nedersettings, ligging en funksie.
- Grondgebruik in nedersettings: residensieel, kommersieel, nywerheid, openbare dienste, ontspanning en vervoer.
- Verstedeliking: redes waarom mense na stede verhuis, stoot-/trekfaktore en gevolge vir mense en plekke.
- Stedelike probleme en geleenthede: behuising, vervoer, dienste, werk, besoedeling en informele nedersettings waar toepaslik.
- Geografie-projek: ondersoek 'n bekende nedersetting; maak 'n sketskaart, identifiseer grondgebruik, versamel plaaslike inligting/onderhoud en ondersoek 'n sosiale of omgewingskwessie.
- Gebruik kaarte, foto's, veldwaarnemings en ander bronne; organiseer bevindings, erken bronne en maak 'n gemotiveerde gevolgtrekking.

6. Tegnologie (100)

Assesseringsdele: Mini-PAT: praktiese werk 40 + ontwerp/dokumentasie 30; teorie-toets 30.

Werk om te hersien:

- Kragstelsels en beheer met fokus op meganiese stelsels: kragte, laste en eenvoudige strukture in 'n myn-/steengroefkonteks.
- Hefbome en meganiese voordeel: las, inspanning en steunpunt; hoe 'n meganisme krag kan vermenigvuldig.

- Ratte: dryf- en aangedrewe rat, draairigting, spoed en wringkrag; eenvoudige ratverhoudings waar behandel.
- Katrolle/hysmeganismes en veilige opheffing van laste.
- Mini-PAT: ontwerp 'n mynskagtoring/headgear of verwante hysstelsel; ondersoek die probleem, stel spesifikasies/beperkings op en ontwikkel idees.
- Grafiese kommunikasie: sketse, ortografiese/tegniese voorstellings op toepaslike vlak, afmetings en etikette.
- Maak, toets en evalueer die model; veilige materiaal-/gereedskapgebruik en verduidelik meganiese voordeel.

Belangrik: Die Mini-PAT volg die volledige ontwerpproses en word nie net op die finale model geassesseer nie.

7. EBW - Ekonomiese en Bestuurswetenskappe (100)

Assesseringsdele: Gevallestudie 25 + beheerde Kwartaal 3-toets 75.

Werk om te hersien:

- Kontantontvangstejoernaal (KOJ/CRJ) vir 'n diensonderneming: doel, formaat, brondokumente, kontantontvangste en afsluiting.
- Kontantbetalingsjoernaal (KBJ/CPJ): doel, formaat, brondokumente, betalings en afsluiting.
- Rekeningkundige vergelyking: $Bates = Eienaarsbelang + Laste$; effek van kontanttransaksies op die vergelyking.
- Bronstukke en korrekte klassifikasie van kontantontvangste en -betalings.
- Ondernemingsvorme: alleenhandelaar, vennootskap, beslote korporasie waar toepaslik, private maatskappy en openbare maatskappy.
- Kenmerke, voordele en nadele van ondernemingsvorme; eienaarskap, aanspreeklikheid, kapitaal, bestuur en kontinuïteit.
- Rol van ondernemingsvorme in volhoubare werkskepping en verantwoordelike gebruik van natuurlike hulpbronne.

8. Skeppende Kunste (100)

Assesseringsdele: Twee gekose kunsvorme; elke gekose kunsvorm se rou punt /10 word vir rapportering na 50 omgeskakel.

Werk om te hersien:

- Leerders kies TWEE kunsvorme uit Dans, Drama, Musiek en Visuele Kunste.
- Dans: verbeter bewegingstegniek, belyning, koördinasie, ruimte/timing/krag, volgordes en eenvoudige choreografiese keuses; veilige oefening en refleksie.
- Drama: afgeronde improvisasie wat kulturele praktyke, rituele, seremonies of simbole kan ondersoek; karakterisering, stem, liggaam, ruimte, fokus en storielyn.
- Musiek: solo-/groepsuitvoering, ritmiese en melodiese akkuraatheid, luister en basiese notasie; improvisasie/ontwikkeling van kort musikale idees en ensemblevaardighede.
- Visuele Kunste: visuele geletterdheid en 'n opstel/aanbieding oor loopbane in die kunste; navors verskillende kuns-/ontwerpberoepen, opleiding, vaardighede, werksomgewings en die rol van die kunste in die samelewing.

Belangrik: Die leerder hoef NIE al vier kunsvorme te doen nie. Hersien slegs die twee dissiplines wat die leerder vir die jaar volg.

9. Lewensoriëntering (100)

Assesseringsdele: Projek 70 + PET praktiese prestasie 30.

Werk om te hersien:

- Wêreld van werk: verband tussen skoolvakprestasie, belangstellings, vermoëns en moontlike loopbaankategorieë.

- Verskillende leeraktiwiteite en vakvereistes; besluitnemingstappe wanneer vakke/loopbaankategorieë oorweeg word.
- Omgewingsgesondheid: toepaslike wette/beleide en 'n plaaslike omgewingskwessie; beplan en implementeer 'n eenvoudige omgewingsgesondheidsprogram/aksie.
- MIV/VIGS: verantwoordelike besluitneming, voorkoming en veiligheid; behandeling/medikasie, voeding, gesonde leefstyl, positiewe ingesteldheid en sorg/ondersteuning.
- Nasiebou: betekenis, maniere om nasiebou by huis/skool/gemeenskap te bevorder en bydraes deur individue/groepe.
- PET: volg 'n program om bewegingstegniek te verbeter; veilige deelname, self-/portuurwaarneming, tegniek en prestasie.

Belangrik: Omdat OPSA nie kwartaal-lange deelname waarneem nie, word PET as 'n praktiese prestasie-assessering binne Reeks A beoordeel.

Kort hersieningsriglyn vir ouers

- Werk vak vir vak deur die leerder se Kwartaal 3 OPSA-inhoud; die doel is hersiening van kernbegrippe en vaardighede, nie memorisering van vrae nie.
- Vir tale: oefen hardoplees/mondeling, die voorgeskrewe skryftipes en begrip van nuwe/onbekende tekste.
- Vir Wiskunde: oefen roetinevaardighede én probleemoplossing/redenasie; alle stappe moet getoon word.
- Vir Natuurwetenskappe, SW, Tegnologie en EBW: hersien vakterminologie, bronne/diagramme/grafieke en die vermoë om antwoorde te motiveer.
- Vir projekte en Mini-PATs: fokus op die proses, navorsing/ontwerp, eie werk, bronverwysing waar toepaslik en 'n netjiese finale produk.
- Vir Skeppende Kunste en PET: praktiese uitvoering moet geoefen word; die rubriek beoordeel tegniek, beheer, kreatiwiteit/interpretasie en veilige deelname waar toepaslik.

Bronne

- OPSA Senior Fase Kwartaal 3 Reeks A Assessering - Verduideliking.
- Departement van Basiese Onderwys: CAPS / Annual Teaching Plans vir Senior Fase Tale, Wiskunde, Natuurwetenskappe, Sosiale Wetenskappe, Tegnologie, EBW, Skeppende Kunste en Lewensoriëntering.
- Die leerder se OPSA Kwartaal 3-kursusinhoud en aktiwiteite vir die geregistreerde taal- en vakkeuses.

Nota oor die afbakening

Hierdie dokument is 'n ouer-vriendelike hersieningsafbakening en nie 'n lys van die presiese assesseringsvrae nie. Vraestelle mag nuwe tekste, data, prente, kaarte, grafieke, bronne en scenario's gebruik, mits dit die toepaslike CAPS Kwartaal 3-kennis en vaardighede meet.